

Informatie

voor de zorgverlener

Informatie voor de zorgverlener

Herziene uitgave 2022

Brochure 2022/01

Bestelnummer 184

Borstvoedingorganisatie La Leche League streeft ernaar haar brochures regelmatig te herzien. De informatie is gebaseerd op ervaringen van moeders wereldwijd. Daarnaast proberen wij zoveel mogelijk uit te gaan van recent wetenschappelijk onderzoek. Mochten er desondanks onvolkomenheden staan in onze brochures, gelieve dan contact met ons op te nemen via info@borstvoeding.nl

Vormgeving: Yessika.nl

Foto pagina 1 en 10: Adobe Stock

Foto pagina 3: Mary Remijnse

Alle prijswijzigingen voorbehouden.

Borstvoedingorganisatie La Leche League

Stichting La Leche League Nederland

Postbus 212, 4300 AE Zierikzee

info@borstvoeding.nl

www.borstvoedingtelefoon.nl

www.borstvoeding.nl

La Leche League België-Vlaanderen vzw

Koningin Astridlaan 155, 2800 Mechelen

Telefoon: +32 (0)15 557943

info@lalecheleague.be

www.lalecheleague.be

© Copyright Stichting La Leche League Nederland, 2022

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, microfilm, televisie, video of welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Informatie voor de zorgverlener

Borstvoedingorganisatie La Leche League (LLL) is een vrijwilligersorganisatie die als doel heeft ouders te informeren en ondersteunen zodat zij hun borstvoedingsdoelen kunnen halen. In deze brochure een uitgebreide kennismaking met onze manier van werken en onze producten, speciaal gericht op professionals in de geboortezorg.

Over La Leche League

Borstvoedingorganisatie La Leche League (LLL) is de Nederlandse afdeling van La Leche League International (LLLI) en richt zich op het geven van informatie en support aan ouders die borstvoeding (gaan) geven. LLL is opgericht in 1956 in de Verenigde Staten en is uitgegroeid tot een organisatie met duizenden vrijwilligers in zo'n 80 landen, op alle continenten. LLL beschouwt borstvoeding als een wezenlijk onderdeel van de moeder-kindrelatie en als een belangrijke factor in de lichamelijke en emotionele ontwikkeling van het kind.

LLL wordt wereldwijd erkend als autoriteit voor het informeren over en ondersteunen van borstvoeding op basis van gelijkwaardigheid. LLL baseert zich op wetenschappelijke inzichten en evidence based practice.

LLL is een onafhankelijke vrijwilligersorganisatie zonder winstoogmerk en verbindt zich aan geen enkele maatschappelijke, politieke of religieuze stroming.

LLL is een erkende niet-gouvernementele organisatie (NGO) en adviseert vanuit die hoedanigheid de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en UNICEF. In Nederland en Vlaanderen is LLL actief betrokken bij samenwerkingsverbanden en heeft de organisatie zitting in landelijke en regionale overlegorganen.

Ouders, zorgverleners en andere belangstellenden kunnen met hun vragen terecht bij LLL. De hulp en informatie wordt gegeven in de vorm van persoonlijke gesprekken, telefonische hulpdienst, Facebookgroepen, e-mail, (online) informatiebijeenkomsten en cursussen, boeken, brochures, website artikelen en hulpmiddelen. LLL informeert over alle aspecten van borstvoeding, van de voorbereiding in de zwangerschap tot en met het afbouwen.

Geschoolde vrijwilligers

Borstvoedingorganisatie La Leche League draait geheel op vrijwilligers, die 'LLL-leidster' worden genoemd. Alle LLL-leidsters hebben zelf ruime ervaring met het geven van borstvoeding. Moeders met interesse in het LLL-leiderschap volgen een intern opleidingstraject en daarna blijven kennisniveau en vaardigheden van leidsters actueel door structurele bijscholing.

Publicaties

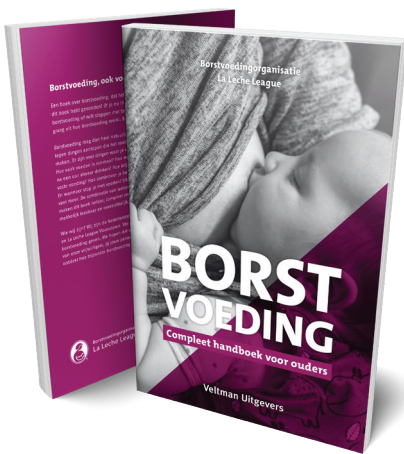
Onze belangrijkste doelstelling is informeren, op een manier die (aanstaande) ouders in staat stelt hun eigen keuzes te maken. Door LLL-materialen aan cliënten te verspreiden krijgen zij, naast eenduidige informatie, ook het signaal dat hun zorgverlener borstvoeding belangrijk vindt.

Nast materialen voor ouders, heeft LLL diverse publicaties over borstvoeding die interessant zijn voor zorgverleners.

Er is een beperkt aanbod van Engelstalig materiaal, speciaal gericht op expats. Alle materialen kunnen via de website worden besteld. Bij bestellingen van grotere aantallen geldt een kortingsregeling.

Het bestellen van onze publicaties kan eenvoudig via onze website: lalecheleague.nl/webwinkel

Voor vragen over uw bestelling, combinaties of afwijkende hoeveelheden is een mailtje naar verkoop@borstvoeding.nl aan te raden. Overleg is altijd mogelijk.

Boeken

- ***Borstvoeding, compleet handboek voor ouders* • € 24,95**

Een toegankelijk, praktisch en helder boek met veel foto's, waarin alle aspecten van borstvoeding worden behandeld. Gericht op (aanstaande) ouders, maar ook waardevol om ter inzage te leggen in de wachtkamer.

- Wetenschappelijk onderbouwde informatie
- Herkenbare ervaringsverhalen
- Heldere indeling
- Prachtige foto's en duidelijke illustraties
- Geschreven door ervaren vrijwilligers van La Leche League
- Gemaakt voor ouders van deze tijd!

- **Handleiding voor de zorgverlener • € 27,50**

Dit boek is uitermate geschikt als studieboek en naslagwerk. Ieder hoofdstuk sluit af met een samenvatting en een aantal vragen. Met de uitgebreide bronvermelding kan eenvoudig nog meer informatie worden gevonden over een bepaald onderwerp. Het is het enige Nederlandstalige boek dat volledig up-to-date is en de diepte in gaat en dus is dit hét boek voor (scholing van) zorgverleners op het gebied van borstvoeding.

- **Borstvoedingswaaier/Breastfeeding fan • € 7,50**

Alle basisinformatie in een handzaam zakformaat, snel op te zoeken en daardoor bij uitstek geschikt voor dagelijks gebruik in de beroepspraktijk. De informatie helpt zorgverleners om ouders goed te begeleiden bij het geven van borstvoeding en richt zich met name op de gezonde zuigeling. Nu ook in het Engels verkrijgbaar!

- **Borstvoeding in beeld • € 19,50**

Platenboek op A4 formaat met wire-o binding in zware kwaliteit papier. Heldere illustraties die de vele facetten van borstvoeding geven duidelijk en aansprekend weergeven. Geschikt voor visuele ondersteuning bij informatievoorziening in kleine groepen en in individuele situaties. Uitermate geschikt voor situaties waar beeldmateriaal toegevoegde waarde heeft. Bevat de groeicurves van de WHO met pvc-tussenbladen zodat individuele curves ingevuld en weer gewist kunnen worden. Bijschriften zijn in het Nederlands en het Engels.

Documentatiemap- en abonnement

Om het organisaties en zorgverleners in de jeugdgezondheidszorg gemakkelijk te maken up to date te blijven, biedt LLL een documentatiemap aan die kan worden aangevuld met een documentatie-abonnement.

- **Documentatiemap • € 27,50**

Deze map bevat de volledige set brochures, informatiebladen en flyers, elk apart in een insteekhoes, verzameld in een ringbandmap met opdruk. Hiermee heeft u een compleet pakket met onze materialen.

- **Documentatie-abonnement • € 10,00 per jaar**

Met dit documentatie-abonnement blijft de documentatiemap actueel, door jaarlijkse toezending van nieuwe en herziene uitgaven. Bovendien ontvangt u ook jaarlijks het magazine 'Borstvoeding Vandaag'.

Prijs buitenland: € 20,00

Periodieken

- **Nieuwsbrief • Gratis**

De nieuwsbrief wordt een aantal keer per jaar aangeboden met het laatste nieuws van onze organisatie. Een (gratis) digitaal abonnement kan via info@borstvoeding.nl worden aangevraagd.

- **Borstvoeding Vandaag • € 15,- per jaar**

Borstvoeding Vandaag is het donateurblad van LLL. Het is een prettig leesbaar magazine voor ouders dat een keer per jaar verschijnt, met ervaringen en informatie over borstvoeding. Het is zonder donateurschap ook los te bestellen. Een mooie aanvulling op de leestafel in de wachtkamer van de praktijk of de afdeling.

Brochures en informatiebladen

Al onze materialen zijn toegankelijk geschreven en worden regelmatig herzien en aangepast aan de nieuwste wetenschappelijke inzichten. De onderstaande publicaties zijn zowel op papier en als PDF verkrijgbaar.

• Brochures • Vanaf € 0,50

Handzame brochures van 12-16 pagina's toegespitst op specifieke onderwerpen voor een lage prijs. Er zijn in totaal zo'n 20 brochures, met onderwerpen als: 'Geelzien', 'Spruw', 'Diabetes' en 'Keizersnede'. Ook algemene onderwerpen komen aan bod, zoals 'De eerste weken', 'Afkolven en bewaren' en 'Stoppen met borstvoeding'.

De instapbrochure 'De eerste weken' is ook in het Engels verkrijgbaar.

Het bestellen van deze publicaties kan eenvoudig via onze website: lalecheleague.nl/webwinkel

• Informatiebladen • € 0,50

Een enkel blad, dubbelzijdig bedrukt, met informatie en handreikingen voor specifieke situaties, zoals 'RS-virus' en 'Tongriempjes'.

Voor gebruik op grotere schaal (beschikbaar stellen voor cliënten en/of gebruik in een zorginstelling) kunt u een prijsopgaaf aanvragen via verkoop@borstvoeding.nl.

Flyers

LLL heeft over een aantal onderwerpen bekende, heldere en aansprekende flyers ontwikkeld. Ze zijn dubbelzijdig bedrukt op A5-formaat en worden in voordelige bundels verstuurd. Het verstrekken van deze flyers draagt bij aan eenduidige informatievoorziening en onderstreept op prettige wijze het belang van borstvoeding.

• *Engelstalige flyers*

Om tegemoet te komen aan vragen van (o.a.) expat ouders, zijn onze flyers ook vertaald naar het Engels. Zo kunnen ouders op eenvoudige wijze geïnformeerd worden over de voor hen meest relevante onderwerpen:

‘Do you want to know more about breastfeeding’

Een korte, laagdrempelige kennismaking met alles wat LLL aan ouders heeft te bieden. Het vergroot de zelfredzaamheid en continuïteit in de borstvoedingszorg.

‘Storing and handling expressed milk/ drinking from a bottle’

Een informatieve flyer over één van de meest bevraagde onderwerpen door ouders, met een handig overzicht van bewaartijden en – temperaturen. Op de andere kant tips voor het geven van voeding per fles, incl. een tabel met hoeveelheden.

‘Working and breastfeeding/ Pumping information’

Wat mag ik als werknemer verwachten en hoe gaat kolven op het werk er in de praktijk aan toe? Een flyer met handvatten, die moeders snel op weg helpt.

Het bestellen van flyers kan eenvoudig via onze website: lalecheleague.nl/webwinkel

• **Nederlandstalige flyers**

Alle flyers kunnen worden besteld per onderwerp, maar zijn ook in voordelige mixbundels verkrijgbaar. Ze zijn gratis te downloaden vanaf de website.

‘Wil je meer weten over borstvoeding?’

Een korte, laagdrempelige kennismaking met alles wat LLL aan ouders heeft te bieden. Het vergroot de zelfredzaamheid en continuïteit in de borstvoedingszorg.

‘Bewaren en flesdrinken’

Een informatieve flyer over één van de meest bevraagde onderwerpen door ouders, met een handig overzicht van waartijden en – temperaturen. Op de andere kant tips voor het geven van voeding per fles, incl. een tabel met hoeveelheden.

‘Rechten en kolven’

Wat mag ik als werknemer verwachten en hoe gaat kolven op het werk er in de praktijk aan toe? Een flyer met handvatten, die moeders snel op weg helpt.

‘Voedingsschema’

Hoe gaat dat eigenlijk, hapjes geven? Hoe gaat een kind van enkel borst naar ‘alleseter’? Een vrolijke, overzichtelijke leidraad voor het eerste jaar!

Prijzen inclusief verzendkosten

- Elke flyer is leverbaar per 400 stuks voor € 4,95
- Bundel 400 stuks (100 stuks van elk): € 4,95
- Bundel 4 x 400 stuks van elk: € 10,00

Combineren van Nederlandse en Engelse flyers is mogelijk in de mixbundel. U bepaalt zelf hoeveel van elk van de zeven flyers u wilt. Ook dan betaalt u voor 400 stuks € 4,95.

Online informatie

Het **Borstvoeding ABC** is de gratis online databank van LLL met artikelen over borstvoeding en aanverwante onderwerpen.

Het ABC is primair gericht op ouders, maar biedt ook voor zorgverleners waardevolle informatie: www.borstvoedingabc.nl

Persoonlijk contact

Voor vragen en informatie over borstvoeding kunnen ouders en zorgverleners op onderstaande manieren contact opnemen:

Telefonisch

- **Nederland**
Op www.borstvoedingstelefoon.nl is te vinden welke vrijwilliger wanneer telefoondienst heeft.
- **Vlaanderen**
Via +32 (0)15 557943 is te horen welke vrijwilligers gebeld kunnen worden.

E-mail

- **Nederland**
Algemene vragen via info@borstvoeding.nl
Vragen over borstvoeding via vragen@borstvoeding.nl
- **Vlaanderen**
Algemene vragen en vragen over borstvoeding via info@lalecheleague.be

Bijeenkomsten en (online) cursussen

- **Nederland**
Op www.lalecheleague.nl/III-in-de-regio is te vinden waar en wanneer bijeenkomsten in Nederland gehouden worden.
- **Vlaanderen**
Op www.lalecheleague.be/bijeenkomsten is te vinden waar en wanneer er bijeenkomsten in Vlaanderen gehouden worden.

Sociale media

- **Nederland**
Algemene Facebookpagina: facebook.com/lalecheleague.nl
Besloten Facebookgroep voor moeders: facebook.com/groups/lalecheleague.nl
Besloten Engelstalige Facebookgroep voor moeders: facebook.com/groups/LLLbreastfeedingsupportNetherlands
Besloten Facebookgroep voor zorgverleners facebook.com/groups/IIIenzorgverleners
Instagram: instagram.com/lalecheleaguenederland/
- **Vlaanderen**
Algemene Facebookpagina: facebook.com/lalecheleague.be
Besloten Facebookgroep voor moeders: facebook.com/groups/lalecheleague.be

Richtlijn Borstvoeding

Moeders krijgen tijdens de zwangerschap en borstvoedingsperiode dikwijls met veel verschillende zorgverleners te maken.

Werken volgens de Multidisciplinaire Richtlijn Borstvoeding kan zorgverleners helpen om zoveel mogelijk dezelfde informatie en adviezen naar moeders uit te dragen.

Borstvoedingorganisatie La Leche League heeft meegewerkt aan de totstandkoming van deze richtlijn. Een groot aantal partijen (waaronder de NVOG, KNOV en V&VN VOG) onderschrijft de Multidisciplinaire Richtlijn Borstvoeding.

De richtlijn is te vinden op www.ncj.nl/richtlijnen/alle-richtlijnen/richtlijn/borstvoeding

Baby Friendly Hospital Initiative

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en UNICEF (het Kinderfonds van de Verenigde Naties) willen met het 'Baby Friendly Hospital Initiative' (BFHI) bevorderen dat baby's overal ter wereld vanaf de geboorte uitsluitend borstvoeding kunnen krijgen. Er zijn vijf standaarden geformuleerd waaraan elke gecertificeerde organisatie moet voldoen. Sinds 2019 wordt er in Nederland niet meer volgens deze standaarden gecertificeerd. Internationaal is La Leche League in vele landen nog altijd betrokken bij het BFHI.

WHO-Code

In 1981 heeft de WHO (Wereld Gezondheidsorganisatie) een internationale code opgesteld. Deze code reguleert onder andere de marketing van vervangingsmiddelen voor moedermelk. De code heet voluit 'Internationale Gedragscode voor het op de markt brengen van vervangingsmiddelen voor moedermelk'.

De WHO-code is opgesteld om zuigelingen, ouders en zorgverleners te beschermen tegen onethische marketing.

De doelstellingen van de WHO-code zijn:

- Stimuleren van veilige optimale voeding voor zuigelingen door borstvoeding te beschermen en te bevorderen.
- Toezicht op juist gebruik van kunstvoeding, als het gebruik daarvan noodzakelijk is.
- Verspreiding van feitelijk juiste informatie die vrij is van commerciële belangen, voor zowel ouders als zorgverleners.

Alle producten die moedermelk geheel of gedeeltelijk vervangen, vallen onder de WHO-code. De code gaat dus onder meer over: kunstvoeding voor kinderen van 0 tot 2 jaar; bijvoedingsproducten voor kinderen jonger dan 6 maanden, zoals water, sap, thee, potjes fruit/groenten en koekjes; flessen en flessenspenen; fopspenen. De verkoop van deze producten is wel toegestaan volgens de WHO-code, maar de marketing van deze producten niet.

La Leche League conformeert zich aan de WHO-Code. Door de inrichting en werkwijze van de organisatie is La Leche League als geen ander in staat onafhankelijke informatie te verstrekken.

Waarover gaat deze LLL brochure?

In deze brochure maken zorgverleners kennis met Borstvoedingorganisatie La Leche League. In vogelvlucht wordt de geschiedenis en organisatiestructuur van LLL behandeld. Uitgebreid wordt ingegaan op de diverse publicaties van LLL en de manieren waarop ouders en zorgverleners LLL kunnen inschakelen bij vragen over en problemen met borstvoeding.

Wat is Borstvoedingorganisatie La Leche League?

Borstvoedingorganisatie La Leche League (LLL) is een organisatie die hulp en informatie biedt aan ouders die hun kind borstvoeding willen (gaan) geven. LLL is opgericht in 1956 in de Verenigde Staten door zeven moeders die hun ervaring met en kennis over borstvoeding wilden delen met anderen. Vandaag de dag is LLL uitgegroeid tot een organisatie met vrijwilligers in zo'n 80 landen. LLL wordt wereldwijd gezien als autoriteit op het gebied van borstvoeding en moeder-tot-moeder-support. In Nederland is Borstvoedingorganisatie La Leche League sinds 1976 actief, in Vlaanderen sinds 2000.

Verspreid over Nederland en Vlaanderen organiseert LLL informatie- en ontmoetings-bijeenkomsten voor ouders die een kind verwachten of voeden. Wie vragen heeft over borstvoeding of wil overleggen over een specifieke situatie kan bellen of mailen met een vrijwilliger. Daarnaast geeft LLL veel publicaties uit zoals *Borstvoeding, compleet handboek voor ouders*, de populaire *Borstvoedingswaaier*, het standaardwerk *Borstvoeding; handleiding voor de zorgverlener*, de informatieve atlas *Borstvoeding in beeld*, het magazine *Borstvoeding Vandaag* en brochures en informatiebladen over uiteenlopende onderwerpen. Tot slot vinden ouders, zorgverleners en overige belangstellenden op de website een schat aan informatie.

LLL geeft informatie over alle aspecten van borstvoeding in gewone en bijzondere situaties, van de voorbereiding op het geven van borstvoeding tot en met het stoppen met borstvoeding.

Meer weten over borstvoeding? Wij zijn ervoor!

Borstvoedingorganisatie La Leche League

Stichting La Leche League Nederland

Postbus 212, 4300 AE Zierikzee
info@borstvoeding.nl
www.borstvoedingtelefoon.nl
www.borstvoeding.nl
facebook.com/lalecheleague.nl

La Leche League België-Vlaanderen vzw

Koningin Astridlaan 155, 2800 Mechelen
Telefoon: +32 (0)15 557943
info@lalecheleague.be
www.lalecheleague.be
facebook.com/lalecheleague.be